

BAKIO

BERBAURREA

Urte barria, gizaldi barria, milurteko barria, ainbat gauza batera eta eurok gauza bat.

"Barri" berba orren atzean etorkizunean itxaropena dago, aurki. Gure biotzetan itxaropena egon badago, beintzat.

Biar-etzi zer izango, zer jazoko. Arteak artu ezinik begiratu bear deusogu etorkizunari. Itxaropenez betete, baiña!

Ez da makala Euskalerrriak aurrean daukan aupadea. Euskalerrriko seme-alabek joko bizian sartu bear izango dogu gure burua.

Baina joko orretatik buru tente urteteko zuur be zuur jokatu bearko dogu eta, batez be, alkartuta. Txapel bakarra buru asko janzteko naikoa izan ez arren, ikasi egin bearko dogu, danok burutsik ibili ez gaitezan.

Baina orretarako bearrezkoa da itxaropena, etorkizunean itxaropena. Une zorionsua izan daizuela!

BAKIO UDALBILTZAN

Euskal erri osoko udalak alkartuko dauazan nazino erakundean sartutea erabagi eban Bakioko Udalak aurtongo urtarrilaren 15ean.

Egurdiko amabi-amabietan asi eta udaletxeko Batzar Aretoan egin-dako 10 minutuko osoko batzarrean, bertan batu ziran EAJ, EH eta EA alderdien udal ordezkariak, ago batez, erria UDALBILTZAN sartuteari baietz esan eutsoen.

Euskalerrriak aurrera egin daiala!

ESPETXERATUEN ESKUBIDEAK

Euskal presoen eskubideak urrtu egiten dabez bein eta barriz Espainia eta Frantzia aldeko espetxeetan, euren legeek bestetara agindu arren be.

Zuzenbakokeria ori ikusi eta onartu ezinik, Bakioko alderdi politikoek (EAJ, EH eta EA), irurak bat eginda, euren asarrakuntza bizia eta protestarik sendoena agiri be agirian itzi gura dabe.

Ori egin ez eze, erritar guztiei isileko amabosterik beineko agerraldietara eurakaz bat egiteko be deitu deutsee. Agerraldiok udaletxearen aurrean barikuetan, arratsaldeko 8.00etan egiten dira.

Egunotan, ekimenok ugari be ugariak dira Euskalerrrian zear. Entzun-go aal deuskue Madrilan: Euskal atxiloak etxean orain!!

ERREKA EGUNA -99

Urte guztietan lez, aurtun be ibili dira Urkitza ikastetxeko umeak *Ojaorta* errekea edo erriko erreka nagusia garbituten.

Joan dan zemendiaren 14an, erreka nagusiaren goiko alderditxu bat garbitu eben, Tabernalde ondoko alderdia, atan be. An ibili ziran, jo ta ke, ume, andereño eta udaletxeko beargin batzuk errekan egon ziran sarrak batuten. Esan bear da, benetan loikeri andia bertakoa! Danetariko sarrak. Alan da ze, makinatxu bat zaku bete ebezan eurakaz.

Urtean-urtean ekintza au egin arren be, urtean-urtean egoten da erreka sano loituta. Erreka jagon bear dogu, askoz obeto baina. Guretari-ko bakotxak. Izan be, erriko ur-zana dogu, eta ez leba gitxikoa, gero!

ALAITASUNA ALBISTEAKAZ

Igazko eskubidea dakarre aurtongo urterako be, au da, *pelotaleku barri eta egokia*. Makina bat arazo dauke daukagan pelotalekua dala-eta.

Neguan, batez be. Euri apur bat egin ezkerroan, teiltuaren zuloei dariezan itoginek bustitako beak galazoten deutse partiduak eratutea zein entrenamenduak egitea.

2000. urtean be, 1999an asitako erronkeari eutsiko deutsoe. Oporraldiaren ostean, bigarren fasea asiko dabe, esate baterako:

eskupeletan:	umetxuak.....iru bikotetan umeak.....bikote bakarrean gaztetxuak.....bikote bakarrean
palan:	gaztetxuak.....bikote bakarrean gazteak.....bikote bitan

Lau, bost eta sei urteko umeek psikomotrizitate jokoak eukiko dabez. Nagusiak ostera, "El Corte Inglés" dalako txapelketatik kanpo lotu ziran. Urte barriagaz batera "Gabonetako III. Eskupeleta Txapelketea" jokatu eben.

Daukezan asmoetariko bat "Gomazko Pelota Txapelketea", leengoaren ostean, errian eratutea izango litzake.

San Joseko "24 Orduak" txapelketearen antzera, gomazko txapelketeak badaualako erritar askoren artean arrakastea.

Beste alde batetik be, laster "Udabarri" dalako txapelketeari ekingo deutsoe.

ITXAS-ALDEREN BARRIAK

Aurtongorako, orman eskegiteko urteko egutegia atara dabe, taldekoen artean bananduteko asmoagaz baina. Alan ta guztiz be, inork egutegia eskuratu gura badau, doala taldekoakaine eskatuten.

Udako dantzaldiak prestetan asi dira, daborduko.

Garagarrilaren 8tik 10era Frantziako Niemesen izango dira euskal folklorea zabalduten.

Urrengo ilean, agorrilaren 7tik 10era, Bulgariako uriburua dan Varnara joango dira dantzan egitera.

Bien bitartean, Bakion egin oi dan Nazionarteko Folklore Jaialdian. Eskoziako talde bat ekarriko dabe aurtun.

ABESBATZA

Kontzezinoko zubian Bakioko Txistulariakaz batera Castro Urdialesean kontzertua egin ostean, abenduaren 26an, Gabonetan, meza nagusian abestu eben abesbatzakook, bertan Txikien Abesbatzak be esku artu ebala.

Txorierriko Gabon Kantan kontzertuetan be izan ziran, abenduaren 30ean Lezaman eta urtarrilaren Sean Derion, izan be.

Datorren udabarrian, BBK-ak babestutako Udabarriko Kontzertuak dalako ibilbide orretan abestuteko ensaietan dabilz. Maiatzaren 6an Zierbenan, maiatzaren 20an Zornotzan eta bagilaren 3an Bakion abestuko dabe, Zornotzako Brioletak Abesbatza eta Zierbenako Berdantza Abesbatza lagun izango dabezala.

Lekeiton be abestuteko dira, oraingoz noz izango dan ez jakin arren.

ANTZEZKIZUNA

Urtarrilaren 14an, eskolako oktogonoan, Zeanuritik etorritako "Uri-beko Antzerki Taldea"-k saio bi eskaini euskuzan:

"Amama Benidorretik"

"Kaka Trosko"

Leenengo antzezlan 20.15etan asi zan eta san-era doarik izan zan. Antolaketa lanak Bakioko Euskera Batzordeak bete ebazan.

SOINU TRESNAK

Euskalerriko soinu tresnen inguruan berbetan eta euretariko batzuk zelan jotzen daberen erakusteko urreratu ekigun Juan Mari Beltran gipuzkoarra.

Kultur Etxeko aretoa beteta egoan urtarrilaren 28an, eta ordu bitik gorako saioan danetariko jakingarriak eta doinuak entzuteko aukerea izan genduan.

Benetan interesgarria! Entzuleek eurrez egin eutsuezan itaunak. Bakioko entzuleen aldeko erantzun beroa zala-eta, poz-pozik egoala esan euskun Juan Marik.

Euskalerrian arlo orretan geien dakienetarikoa da, gaur egun, Juan Mari Beltran. Juan Marik TXANBELA euskal folka egiten dauan musika taldekoa da.

IPARRALDEKO GURE IRRATIARI LAGUNTZINOA

Bakioko Udalak diru laguntzinoa emon deutso Iparraldeko GURE IRRATIA (Lapurdin) deritxonari.

Ekintza orren bidez, Udalak euskerearen aldeko politikea argi eta garbi itzi gure izan dau.

Izan be, GURE IRRATIA euskeraz oso-osoan egiten dauan irratia da. Iparraldean euskera utsez egiten daberen beste irratia bi be badagoz: Irulegiko Irratia (Nafarra Beerean) eta Xiberoko Boza (Xiberokan).

IBILALDIA KOSMOSEAN ZEAR

Urtarrilaren 25etik zezeilaren 4ra Kultur Etxeko aretoan ikusgai egon dan erakusketearen argazki bat dakargu emen alboan. Kosmos-aren ingurura eroan gaitu erakusketa orrek. Gure lurra txiki lotu dala, kosmos-ak bere barruan gorde ten dauazan isilpeko eta eskutukiak zeozelan gureganatu gura izan dabez erakusketearen bitartez.

GABONETAKO EGITARAUA KULTUR ETXEAN

Abenduaren 28an eta 29an, 4 urtetik 7 urtera bitarteko umeentzat tailerrak, arratsaldeko 4:30etatik 7:30etara. Egun bietarako txartelak 500 pta. balio eban.

Abenduaren 28an eta 30ean, eta urtarrilaren 4an eta Sean, Gazteen-tzako Zinea Kultur Etxeko bideo-gelan, arratsaldeko 6:00etan.

Urtarrilaren 2an, Gabonetako Parkea probalekuan, goizeko 11:00etatik arratsaldeko 2:00etara eta arratsaldeko 4:30etatik 8:00etara. Sarrera doarik. Bertan rokodromo, windsurf jokoak, puzgailuak eta txikientzako ludoteka egon ziran.

Erakusketak:

— Abenduaren 15etik 30era arte, Jose Ignacio Lobo'ren argazkiak.

— Urtarrilaren 3tik 14ra arte, Jorge Garcia'ren marrazkiak.

BAKIOKO XII. IDAZLAN LEIAKETEIA

Aurtengo leiaketako 22 idazle eta irabazleen izenak urrango oneexek doguz:

Leenengo mailan (7 urtetik 10 urtera):

Ainize Martinez
Tomas Madariaga
loritz Uriarte
Mikel Basterra
Beñat Elgezabal (irabazlea)

Bigarren mailan (11 urtetik 14 urtera):

Iraide Ormaza
Samadhi Letelier
Encarni Fernandez
Markos Mardaras
Oihane Longarai
Irati Barrenetxea (aitamen berezia)
Lainoa Bilbao (irabazlea)
Irugarren mailan (15 urtetik 18 urtera):
Lide Madariaga
Anartz Ormaza
Oier Bilbao
Iñaki Aretxabaleta
Gotzone Uriarte (irabazlea)

Laugarren mailan (19 urtetik aurrera):

Naiara Ugalde
Ainara Madariaga
Karme Uriarte
Birjiñe Bilbao (irabazlea)

LOGOTIPO LEIAKETEIA

Bakioko Euskera Batzordeak beraren logotipoari buruzko leiaketeia antolatu dau.

Lan bakotxa DIN A4ko orri bitan agertu bear da, bata koloredun eta bestea zuri-baltzean.

Onez ganera, gutunazal txiki baten, egilearen zeaztasunak jakitera emon bear dira.

Epea urtarrilaren 12an amaituko da.
Saria 20.000 pta.koa izango da.

KARTEL LEIAKETEIA

Bakioko Udalak 2000ko San Jose jaietarako kartela leiaketeiaren bidez aukeratzeko deialdia zabaldu eban urtarrilan.

Sari bakarra 75.000 pezetakoa izateko zan eta lanak aurkeztuteko epea zezeilaren 14an amaituten zan.

Oinarriak eta kartelak aurkeztuteko lekua: Bakioko Kultur Etxea.

ALBISTEAK

XIBEROKO MASKARADEA

Xiberoan aratoste aldia bertan baino luzeagoa eta biziagoa izaten da.

Urtarrilean asi eta apirilera arte irautesen dau. Bertako aratosteak edo inauteria Maskarada izenez ezagutzen dogu.

Maskaradea antzerki-dantzaldia da eta domekara erririk erri eroaten dabe Xiberoan zear eratzailerek.

Maskaradearen oinarriak dantzak eta Pitxuren eriotzea ta biztea dira.

Aurtongo Maskaradea Atharratzeko gazteek eratu dabe eta urrengo errietara eroango dabe ikuskizun:

urtarrilaren 23an	Atharratzen
urtarrilaren 30ean	Ligin
zezeilaren 6an	Eskiulan
zezeilaren 20an	Muskildin
zezeilaren 27an	Arrokiagan
martiaren Sean	Altzurükün
martiaren 19an	Garindainen
apirilaren 23an	Barkoxen

BAKIOKO EUSKERIA -8

Sarritan. galdu artean ez gara konturatuten etxean zer daukagun. Aor, bada, bertoko euskerea. Askok uste leiken baino ederragoa eta aberatsagoa da. Jagon daigun!

Oarra: Era bitara dakarguz, esaterako,

—zelan idatzi bear dan: "edur-uria"

—Bakion zelan esaten dan: "(edur-uridxe)"

EDUR TA EDUR

Edurraren generako urrengo berbak eta esakuneak batu doguz Bakioko euskeran. Egon be, geiago egongo dira, ziur. Alan bada. dakizuezan berba edo esakuneok geuri esateko eskatu gura geunskizue ametik TXIRRITXOLATIK.

edurra (edurre)

edur-uria (edur-uridxe) = edur-bustia

uri-edurra (uri-edurre) = edur-bustia

edurra da (edurre da)

edurra egin dau (edurre ein dxeu)

edurra dakar (edurre dakar)

edurtuta egon (edurtute on) = edurrez estalduta egon

edurtzea (edurtzie)

edur-zee (edur-zie) = edur-urri eta edur-matearen artekoa

edur-matea (edur-matie) = edur malutea, edur-lumea

edur-bolea (edur-bolie) = edur lumea baino andiagoa

edurra fara-fara egin (edurre fara-fara ein) = edurra astiro-astiro

egin

edurra zara-zara egin (edurre sara-sara ein) = edurra astiro-astiro

egin.

edurra firi-firi egin (edurre *firi-firi* ein) = edurra astiro egin

edurra ziri-ziri egin (edurre siri-siri ein) = edurra astiro egin

edurra zarra-zarra egin (edurre sarra-sana ein) = edurra currez

egin

edurrak bea loditu (edurrek beie loditxu) = edurra currez egin

edurra plasta-plasta egin (edurre plasta-plasta ein) = edurra

currez-currez egin

"edur urte, gari urte" ("edur urte, gari urte") (errefraua)

TABAKOA KULTUR ETXE ETA UDALETXEAN

Tahakoa kalte-kaltegarria dana ez jako inori ostenduten. Norberak erretan badau, ba or konpon! Baina zer da. norberak inoren tabako kea, gura ezda be, erre bear dauanean? Or dago kakoa. Erretzaile pasibo biurtuten da norbera, eta orregaz batera, norberari osasuna laskitu egiten jako eta apurka-apurka bera galdu eragin be. Bai. erretzaile danari egiten deutson besteko kalte egiten deutso tabakoak erretzaile pasibo edo beartua danari be.

Eusko Legebiltzarrak lege bi onartu ebazan tabakoaren aurka edo, obeto esanda, guztion osasunaren alde egiteko, bata, 1988koa, eta, bestea, 1998koa. Lege biok ainbat lekutan galazoten dabe erretea, esate baterako, aizebide naikorik ez daben toki publikoetan, leku itxietan egiten diran ikuskizun publikoetan,..., batez be, 18 urterik beerakoak egoten diranetan.

Kultur Etxean zein Udaletxean ainbat leku itxitan erretan da tabakoa, ezelango muga edo neurri barik, barbarako: batzar geletan, bideo gelan, entsaio gelan, erakusketa gelan, ibiltokietan,... Legearen aurka erre egin egiten da, zein erre egitea onartu egiten da, besteko barik.

An ibiltan garanon osasun eskubidea jagon bear da. Zelan? Erre egiteari galazoa eta legea ezarriz. Agintarien eskuetan dago azken au. Alan egin daiela. Ori izango litzake, bada, idazki onen elburua eta eskabidea.

LIBURUTEGIA

Olentzerok urte barrirako liburu mardoak ekarri deusku.

Nobela barrietaz ganera, labatik arakoa dan MELOCOTONES HELADOS. Espido Freire (erderaz) esaterako.

Aitatzekoak dira argazkigintzazko liburu pare bat, datorren udako argazki leiaketea prestatzeko beren-beregiak.

Ganera, sukaldaritza eta orren ingurukoak jorratzen dabezan liburu bitxiai ekarri doguz.

Aor azaltzen deuskue ardaok zelan aukeratu, kafeak, puruak... zelan prestatu, maaia zelan jantzi, etab. Estadistika, astrologia, mendiko meteorologia, psikologia, dekorazinoa eta medikuntza alternatiboa be dira liburu barriek jorratzen dabezan beste gai batzuk.

Dana dala, ona emen liburu gomendagarri bi, ainbat liburu interresgarriren artean aukeratzea gatx-gatxa izaten da-eta:

SEDA. Alessandro Baricco. Nobela txiki onetan maitasunezko istorio bitxia kontatzen da. Izenburuko zetearen leuntasuna irakurlearen garunean sartuko da eta istorio magiko onek arrapatuko dau irakurlea asikera asikeratik.

TXORAKIKERIAK. Kike Amonarri eta Xabier Telleria. Liburu onetan era biko umore eskaintza egin deuskue. Batetik, Kikeren txistek eta pertsonaiak. Bestetik, Txiskola programeak sortutako nazinoarteko txiskeria, etimologiak, santutegi bereziak, etab. Izkuntzeagaz eta berbakaz olgatu egiten aukera parebakoa eskaintzen daben atal barritailak dira.

Liburu onek Kultur Etxeko liburutegian irakurgai daukazuz. Erdi gurera!

INIAKI MARTIARTU